

ስጉምቲታት ምክልኻል ለብዒ ካብ ቀዳም 12 ለካቲት ይእለዩ

ብምሉኡም ብሕጋዊ ዝተደንገጉ ስጉምቲታት ኮቪድ-19 መንግስቲ ይኣልዮም ኣሎ። እዚ ከኣ ግዴታ መሸፈኒ ኣፍን ኣፍንጫን፡ ሓደ ሜትሮ ርሕቀት ምሕላውን ክትሓምም ከለኻ ምግላልን ዘጠቓለለ ኹኡኡ ይእለ'ሎ። ንስቫልባርድ ዝምልከቱ ሕግታት ገሊኡም ከይተኣልዩ ክጸንሑ እዮም። እዞም ምቕይያራት ካብ ቀዳም 12 ለካቲት ሰዓት 10.00 ኣትሒዞም ኣብ ግብሪ ይውዕሉ።

—ሕጂ ለብዒ ኮሮና ንሙብዛሕትና ንጥዕናና ዓቢ ኣስጋእነት ዘውርደሉ ኣይኮነን ዘሎ። ጅር ቫይረስ ኣሚክሮን ዘሕድረልና ሕማም ክብደቱ ኣጸቢቐ ዝፈኸሰ ብምዃኑን፡ ክታቦታት ድማ ጽቡቕ ጌሮም ይከላኸሉልና ብምህላዎምን እዩ። ስለዚ ኢና እምበኣር፡ ሕጂ ዳርጋ ብምሉኡም ስጉምቲታት ምክልኻል ለብዒ ንኣልዮም ዘለና፡ ከም ሓደ ሜትሮ፡ ግዴታ መሸፈኒ ኣፍን ኣፍንጫን ምግላልን ዝኣመሰሉ ኢዮም ዝኹኑ ዘለው። ናብ ንቡር መዓልታዊ ህይወት ክንምለስ ንክእል ኢና ይብል ቀዳማይ ሚኒስትር ዮናስ ጋኣር ስተረ።

እዚ ውሳኔ ኣብ ሞያዊ ፍልጠት ትካል ህዝባዊ ጥዕናን ኣብያተ-ጽሕፈት ጉዳያት ጥዕናን ዝተሞርኮሰ ምሕጽንታታት እዩ። ክልቲኦም ስጉምቲታት ከነፋኹሶም ንክእል ኢና በሃልቲ እዮም፡ ትካል ህዝባዊ ጥዕና ከኣ መለከዒታት ሞያዊ ፍልጠት ምክልኻል ለብዒ ክርኣ ከሎ ብቐዕ ከም ምዃኑ ኣስሚሮምሉ ኣለው። ሕጂ ሕጋዊ ነልዕሎምን ምሕጽንታታት ነስተኻኸሎምን ካብ ሃለና፡ ለብዒ ክዳይ እዩ ዝብል ትጽቢት ኣለና። ብዙሓት ክልከፉ እዮም፡ ብሕማም ምክንያት ዝኸሰት ብኩራት ልዑል ክኸውን ይክእል እዩ። ኣብ ሆስፒታል ዝዕቆቡ ተሓክምቲ እውን ብዝለዓለ ተኸእሎ ክዳይዱ እዮም፡ ኮይኑ ከብቐዕ ኣብ ሆስፒታል ዝዕቆቡ ግዜ ሓጺሩን ጽዑቕ ክንክን ዘድልዮም ተሓክምቲ ኃዲሎምን እዮም ዘለው። ኣብ ሓደ እዋን ኣብ ሆስፒታል ዝዕቆቡ ተሓክምቲ ካብ 1000 ኣይከዳይዱን እዮም ዝብል ግምት ኣለዎም ትካል ህዝባዊ ጥዕና። እዚ ሆስፒታላት ዓቕሙን የፍቅደለን እዩ።

—ኣብዘን ዝስዕባ ሳምንታት ብዙሓት ሰባት ክልከፉ ስለዝኹኑ ግድን ኢና ተዳሊናሉ ክንጸንሕ ዘለና። ይኹን ደኣ እምበር ወሰኽ ለብዒ ክንምክቶ ዓቕሚ ኣለና። ሸሕ'ኳ ብሕጋዊ ዝቐየዱ ቅጥዕታት ንኣልዮም እንተሃለና፡ ጌና ሕጂ ውን ሓፈሻዊ ምክርታት ምክልኻል ለብዒ ክንክተሎም ኣገዳሲ እዩ። ኣብ እዋን ለብዒ ጽቡቕ ጌርና መሊኸናዮ ዘለና ክእለት ከኣ ንሱ እዩ። ማለት ክእለት ምክልኻል ለብዒ ። እዚ ከኣ ብልቦና ኣሰኒና ክንቅጽሎ ዘለና እዩ ትብል ሚኒስትር ጥዕናን ክንክንን ሸርኮል። ብዕለት 1 የካቲት መንግስቲ ኣዝዮም ብዙሓት ስጉምቲታት ኮሮና ኣልዮም እዩ። ገለ ካብዮም ካብ 12 የካቲት ሰዓት 10 ኣብ ግብሪ ዝውዕሉ ምቕይያራት እዞም ዝስዕቡ ይኹኑ፡

- ሓደ ሜትሮ ርሕቀት ሓሉ ዝብል ቅጥዕን ምሕጽንታን ይእለ ኣሎ። .

- መሸፈኒ አፍን አፍንጫን ተጠቅሙ ዝብል ቅጥዒ ይኸለ ኣሎ። .
- ምልክታት ሕማም ንዘርእዩ ዓበይቲ ጥራሕ እዮም ንክምርመሩ ምሕጽንታ ዝወሃቦም።
- ልቡዓን ክግለሉ ኣለዎም ዝብል ቅጥዒ ተገዲፉ ኣብ ክንድኡ ኣብ ገዝኦም ኣርባዕተ መዓልታት ክግለሉ ዝሓሸ እዩ ዝብል ምሕጽንታ ይምልከት። እዚ ምሕጽንታ እዚ ብቐጻሊ ገምጋም ክግበረሉ እዩ። ኣብ ውሽጢ ገለ ሳምንታት ከኣ ክቐየር ትጽቢት ኣሎ።
- ኣብ ኣጻድ-ህጻናት ዝኸዱ ቁልዑን ተማሃሮን ከኣ ክሓሙ ከለዉ ኣብ ገዛ ክኾኑ ይሓይሽ ዝብል ምሕጽንታ ይወሃቦም። እንተኾነ ግና እተን ናይ መወዳእታ 24 ሰዓታት ብዘይ ረስኒ ክሳብ ዘሕለፉዎን ኣብ ኣጻድ-ህጻናትን ቤት-ትምህርትን ክመጹ ይኸእሉ እዮም። ቁልዑን ተማሃሮን ቤት-ትምህርትን ወላ ምልክታት ይሃልዎም መርመራ ምግባር ኣየድልዮምን እዩ።
- እቶም ዝተረፉ ንኖርወይ ዝኣትዉ ገደሾ ዝምልከቱዎም ቅጥዕታት ይኸለዩ ኣሎዉ። ማለት ክትምዝገብ ኣለካን ቅድሚኻ ኖርወይ ምእታውካ ኣሉታዊ ዝውጽኡቱ መርመራ ክትገብር ኣለካን ዝብሉ።

ድሉውነትን ምክትታልን ክቐጽል እዩ

ወላ’ኳ መብዛሕትኦም ስጉምቲታት ሕጂ ይኸለዩ እንተሃለዉ ለበዳ ግን ኣይተወደኡን ኢዮ ዘሎ። ማዕበላዊ ወቕዒ ሓጋይ ይቐጽል ኣሎ። ከምኡ’ውን ሓደስቲ ማዕበላትን ጂራት ቫይረስ ኮርናን ክመጹ ይኸእሉ እዮም። ስለዚ መንግስቲ ሕጂ ኮቪድ-19 ክምክተሉ ዘኸእሎ ሓድሽ ናይ ነዊሕ ጠመተ ስትራቴጅን መደብ ድሉውነትን ኣብ ምድላው ይርከብ ኣሎ። እቲ ዝተሓደሰ ስትራቴጂ ኣብ ወቕቲ ጽድያ 2022 ክቐርብ እዩ።

—’ቫይረስ ምሳና እናሃለወ’ ዝበሃል ስትራቴጂ ሓደ ካብቶም ቀንዲ ዕላማታቱ ኮቪድ-19 ምሳና እናሃለወ ንውልቀ-ሰባትን ሕብረተሰብና ብሓፈሻን ብዝተኸለለ መጠን ዘውርደሉ ተጽዕኖታት ክምዝንእስ ምግባር እዩ።

—ኣብ መጻኢ ምናልባት ሓደስቲ ለብዕታት እንተደኣ ነቲጐምን ሓደስቲ ጅራት ቫይረስ እንተደኣ ተኸሲቶምን ጽቡቕ ጌርና ክንምክቶ ክንበቐዕ ብቐዕ ድሉውነት ክህልወና ኣሎም። ምስ ዝተፈላለዩ ኩነታትን ስጉምታዊ ደረጃታትን ዝኸዱ ስርዓተ-ውጥን ጥምሮ ስጉምቲታት ምክልኻል ለብዒ ኣዳሊና እንተደኣ ጸኒሕና ዝያዳ ትጽቢታውነት ንኸህሉ ግደ ክህልዎም ኢዩ። ከምኡ’ውን ኣብ ነትርረሉን ነፋኹሰሉን እዋናት ክንጥቀመሎም ክንክእል ኢና። ወላ’ካ ከምኡ ኣይከጋጥምን እዩ ዝብል ተስፋ ይሃልወና። እቶም ዘይንትስፈዎም ተርእዮታት እንተደኣ ኣጋጢሞም ንምምካቶም ክንበቐዕ ግድን ኢና ተዳሊናሉ ክንጸንሕ ዘለና ትብል ሻርኮል።

እዚ ስርዓተ-ውጥን ቅድሚኻ ምውድኡ ሕጂ ካብ ዝተፈላለዩ ጽላታት ርእይቶታት ነምጽእ ኣለና። ከምኡ’ውን ጉጅለ ክኢላታት Holden IV እዘም ጥምሮ ስጉምቲታት ብዝተኸለለ መጠን ዝለዓለ ኣድማዕነት ከምዝህልዎም ብምግባር ነዘም ጽላታት ዘሕድሩሎም ጸር ብዝተኸለለ መጠን ከምዝፈኸሰ ምግባር ዝበሉዎ እውን ኣብ ግምት ከነእትዎ ኢና።

ቅድመን ድሕረን ንሰባልባርድ ምእታውካ ዝካየድ መርመራታት ይቐጽል

ዓቕሚ ኣገልግሎት ጥዕና ስባልባርድ ድሩት ብምጃኑ ምስ ምድሪ ኖርወይ ክነጻጸር ከሎ ድሉውነቶም ዝያዳ ተነካኢ እዩ። ስለዚ ኣብ እዋን ለበዳ ብምሉኡ ንዕኡም ጥራሕ ዝምልከቱ ፍሉይ ስጉምቲታት ተኣታትዮ ኔሩ እዩ። መራኽብ ዑደት ተሳፊርተን ኣብ መርከብ ከለዉ መልክፍቲ እንተደኣ ተረኺቡ ናብ ምድሪ ኖርወይ ክምለሳ ኣለወን ወይ ወደብ ዓደን

ከምለሳ አለውን ዝብል ግዴታ ሕጂ ይለል አሎ። ቅድሚያ ምእታዎምን ድሕሪ ምእታውን ከምርመሩ አሎዎም ዝብል ቅጥዒ ከምዘለዎ ክቐጽል እዩ። ከምኡ'ውን እገዳ ኣህጉራዊ ነፈርቲ ቻርተር ውን ከምዘለዎ ክቐጽል እዩ። ኣብዞም ዓውድታት እዚአም ተወሳኺ ገምጋማት የድሊ አሎ። ስለዚ ሚኒስተር ጥዕናን ክንክንን እዚ ብቐጻሊ ክግምገም ንኣብያተ-ጽሕፈት ጉዳያት ጥዕናን ትካል ህዝባዊ ጥዕናን ልኡኽ ሂሳብ ኣሎ። ኣብ ውሽጢ ክልተ ሳምንታት ከኣ እዞም ሕግታት ክቐየሩ ትጽቢት ይግበር።

እዚ ለበዳ ካብ ‘’ብምስፍሕፍሑ ንሓፋሽ ኣስጋኢ ዝኹነ ከቢድ ተመሓላላፊ ሕማም’’ ዝብል ርድኢት ካብ ሎሚ ንኔው የብቅዕ

ኣብ ምሕጽንታታት ሞያዊ ፍልጠት ኣብያተ-ጽሕፈት ጉዳያት ጥዕናን ትካል ህዝባዊ ጥዕናን ብምሙርኳስ መንግስቲ ከባብያዊ ለበዳ-19 ካብ ሕጂ ንንዮ ብመሰረት ሕጊ ምክልኻል ለብዒ ከም ‘’ብምስፍሕፍሑ ንሓፋሽ ኣስጋኢ ዝኹነ ከቢድ ተመሓላላፊ ሕማም’’ ኣይቁጸርን እዩ ዝብል ውሳኔ ኣሕሊፉ አሎ። እዚ ማለት ብመሰረት ሕጊ ምክልኻል ለብዒ § 4-1 ካልኣይ ክፋል ዝተደንገጉ ስጉምቲታት ብምሉእም ይለለዩ ኣለዉ።

ኮቪድ-19 ጌና ሕጂ ውን ከም ንሓፋሽ ኣስጋኢ ዝኹነ ተመሓላላፊ ሕማም እዩ ክቐጸር። ስለዚ ንኡሳን ዘባታት ኣድላዩ ክኸውን'ከሎ ከባብያዊ ስጉምቲታት ከተኣታትዎ ዕድል ኣለውን ማለት እዩ።

ሕጂ እዞም ዝሰዕቡ ምሕጽንታታት እዮም ዝምልከቱና ሓፈሻዊ ምኽርታት ንህዝቢ

- ንዝህና ኣእዳውን ውሕሉል ኣገባብ ኡሕታን ኣዘውትር
- መደብ ክትበት ኮሮና ተኸተል
- ምልክታት ሕማም ክህልወካ ከሎ ተመርመር። ኣጸደ-ህጻናት ዝኹኡን ኣብ ቤት-ትምህርቲ ዝመሃሩ ተማሃሮን ካብዚ ሕድገት ይወሃቦም። ካብ ሕጂ ንንዮ ወላ መቐርብትኻ ይለኸፉ ምልክታት ክሳብ ዘይሃለወካ ምምርማር ኣየድልየካን እዩ።
- ሓደስቲ ምልክታት ሕማም ስርዓተ ምስትንፋስ ክህልወካ እንከሎ እንተደኣ ተጸሊኡካ ካብ ቤትካ ኣይትውጸእ። ክሳብ ሓፈሻዊ ኩነታት ጥዕናኻ ጽቡቕ ዝሰመዓካን እተን ናይ መወዳእታ 24 ሰዓታት ብዘይ ረስኒ ተሕልፈንን ኣብ ቤትካ ክትህሉ ይግበእካ። ፍኹስ ዝበሉ ኣብ መወዳእታ ዝተርፉ ምልክታት ሕማም ከምኒ ጸረርታ ኣፍንጫ፡ ነፍጠፊጥ፡ ምቕያር ድምጽን ቅሩብ ኡሕታን ቅቡል ይኹውን (ጸገም ዘለዎ ኣይኮነን)።
- መርመራ ኮቪድ ውጽኢቱ እወታዊ ኣብ ዝኾነሉ እዋን ካብቲ ምልክታት ዝጀመረሉ ወይ ምልክታት ምስ ዘይህሉ ካብቲ እወታዊ ውጽኢት ዝመጸሉ መዓልቲ ኣትሒዙ ዝቐጸር ንኣርባዕተ መዓልታት ካብ ቤትካ ኣይትውጸእ። ኣብ ኣጸደ-ህጻናት ዝኹኡ ቁልፀ- ቤት-ትምህርቲ ዝመሃሩ ተማሃሮን ከምርመሩ ግዴታ የብሎምን። እንተኾነ ግና፡ እንተደኣ ሓሚሞም ካብ ቤቶም ክወጹ የብሎምን። እተን መወዳእታ 24 ሰዓታት ብዘይ ረስኒ ምስ ዘሕልፉዎ ከኣ ቤት-ትምህርትን ኣጸደ-ህጻናትን ክኹኡ ይኸእሉ እዮም።
- ብጥዕናኻ ወይ ብውላድካ ትሻቐል እንተደኣ ኮይንካ ንሓኪምካ ተወከስ።

ምክርታት ንተነካእቲ ጉጅለታትን ኢኩቱባን

- ከቢድ ሕማም ከሕዝም ዝተዛየደ ተኸእሎታት ዘለዎም ሰባትን ኢኩቱባን ዓቢይትን ምስ ካልኣት ሰባት ምርኻብ ኢድላይነቱ ምስ ተኸእሎታት መልከፍትን ብኮቪድ-19 ከቢድ ሕማም ከሕዝም ዘሎ ተኸእሎታት ብምንጽጻር እንታይ ከምዝሕሸም ባዕሎም ክግምግሙ ኣለዎም።
- ብዙሕ ሰብ ዝእከበሉ ቦታታት ካብ ምኻድ ምውጋድ፡ ወይ ኣብ ለብዒ ዝበዝሓሉ እዋናት መሸፈኒ ኣፍን ኣፍንጫን ምጥቃም ይከኣል እዩ። ይኹን ደኣ እምበር ካብ ሰብ ዘይምግላልን ምስ ሰብ ቅሩብ ምሕዋስን ግን ኣገዳሲ እዩ።
- መብዛሕትኦም ኣብ ተነካእቲ ጉጅለታት ዝርከቡ ሰባት ምክርታት ክታቦት ተኸቲሎም እንተደኣ ተኸቲቦም ክታቦት ጽቡቕ ኔሩ ስለ ዝከላኸለሎም ከም ሰባም ክነብሩን ምክርታት ምክልኻል ለብዒ ክኸተሉን ይኸእሉ እዮም።
- ከቢድ ሕማም ከሕዝም ልዑል ተኸእሎታት ዘለዎም ሰባት ኣብ ለብዒ ዝገነሉ እዋናት ኣስጋእነቱ ክሳብ ክንደይ እዩ ንዝብልን ካብ ሰባት ክእለዩ ኢድላይነቱ ክሳብ ክንደይ እዩ ንዝብልን ምስ ሓኪምም ከማኸሩሉ ንምሕጻኖም። [Les mer om risikogrupper på FHI sine nettsider/ተወሳኺ ሓብሬታ ብዛዕባ ተነካእቲ ጉጅለታት ኣብ ገጽ መርበብ ሓብሬታ ትካል ህዝባዊ ጥዕና ተመልከት](#)

ርሕቀትን ማሕበራዊ ርክባትን

- ኣብ ቀረባ እዋን ሓደስቲ ምልክታት ሕማም ስርዓተ-ምስትንፋስ ምስ ዝህልወካ ካብ ካልኣት ርሕቀት ሓሉ፡ ብፍላይ ከኣ ኣብ ተነካእቲ ጉጅለታት ዝርከቡ ሰባት።
- ኣብ እዋን ሕርስን ከቢድ ሕማምን ሆስፒታላትን ትካላትን ንኡሳን ዘባታትን ንዝመጽኡ በጻሕቲ ባይታ ከጣጥሑ ይግብኦም፡ ወላ እወታዊ ዝውጽኡቱ መርመራ ኮሮና ዘለዎም መቐርብን ኣሰነይትን ዝምልከት ይኹውን።

መሸፈኒ ኣፍን ኣፍንጫን

- ብሕጋዊ ዝቐየሩ ቅጥዕታት መሸፈኒ ኣፍን ኣፍንጫን ይእለዩ ኣለዉ።
- ምልክታት ሕማም ስርዓተ-ምስትንፋስ/ሰዓል ምስ ዝህልወካ ምስ ተነካእቲ ጉጅለታት ዝኹኑ ሰባት ክትራኽብ ከለኻ መሸፈኒ ኣፍን ኣፍንጫን ክትጥቀም ንምሕጻነካ።
- ኣብ ተነካእቲ ጉጅለታት ዝርከቡ ሰባትን ኢኩቱባንን ለብዒ ኣብ ዝበዝሓሉ እዋናት ምስ ሰባት ኣብ ዝእከቡሉ እዋናት ርሕቀት ምሕላው እንተደኣ ኣጸጊሙዎም መሸፈኒ ኣፍን ኣፍንጫን ክጥቀሙ ንምሕጻኖም።

ምምርማር ([Les også egen nyhetssak/ርእሱ ዝኸኣለ ጉዳይ ዜና'ውን ተመልከት](#))

- ዓቢይቲ ሰባት ሓደስቲ ምልክታት ኮቪድ-19 እንተደኣ ሃልዮም ከምርመሩ ንምሕጻኖም። ምልክታት ዘይብሎም ሰባት ከምርመሩ ኣይንምሕጻኖምን ኢና። ምልክታት ዘለዎም ቁልዑ ካብ ሕጂ ንንዮ ምምርማር ኣይከድልዮምን እዩ።

- ኣብ ገዛ እወታዊ ዝውጽኡቲ ባዕለ-መርመራ ክግበር ከሎ እቲ ዝምልከቶ ውልቀ-ሰብ ኣብ ስርዓተ ምንዳይ ምንጨ ለብዒ ንኡስ-ዞባ ባዕሉ ክምዘግበ ይግብኡ። እወታዊ ዝውጽኡቲ ባዕለ-መርመራ ኣብ helsenorge.no ስለዘይምዘገብ ኣብ ምስክር ወረቐት ኮሮና ኣይርኣን እዩ።
- እወታዊ ዝውጽኡቲ ባዕለ-መርመራ ዝገብሩ እሞ ኸኣ ኩሎም ክታቦታት ዘይወሰዱ፡ ማለት ክታቦት ዳግመ-ሕደሳ ዘይወሰዱ ኣብ መደበር መርመራ ብምኻድ ብመርመራ እቲ ውጽኡት ሓቅነቱ ከረጋግጹዎ ይግብኡም። ክታቦት ዳግመ-ሕደሳ ዝወሰዱ ሰባት ወይ ዘድልዮም ክታቦታት ዝወሰዱ ሰባት ድሕሪኡ ኣብዘን ዝሓለፉ 3 ኣዋርሕ ኮቪድ-19 ዘሕለፉ እንተደኣ ኮይኖም ሓቅነቱ ዘረጋግጹ መርመራ ምግባር ኣየድልዮምን እዩ።
- መብዛሕትኦም ሰባት ምልክታት ኣብ ዝጅምረሉ እዋን ኣወንታዊ ዝውጽኡቲ መርመራ ይገብሩ እዮም። ኣብ ገሊኡ ኣጋጣሚታት እቲ ልቡዕ ምልክታት ከርኢ ምስ ጀመረ ክሳብ ኣብ ባዕለ-መርመራ እወታዊ ውጽኡት ዘርኢ ግዜ ክወስድ ይኸእል እዩ። ምልክታት እንተደኣ ቐጸሎም እሞ ከኣ ባዕለ-መርመራ ኣሉታዊ ውጽኡት ኣርእዩካ ድሕሪ 2-3 መዓልታት ከም ብሓድሽ ባዕለ-መርመራ ክትምርመር ንምሕጻነካ።

ግለላ

- ብሕጋዊት ዝተደንገጉ ቅጥዕታት ግለላ ተኣልዮም ብምሕጽንታ ይትክኡ ኣለዉ። እቲ ምሕጽንታ ድማ ኮቪድ-19 ከምዝሓዘ ዘረጋገጸ ሰብ ካብቲ ምልክታት ዝጀመረሉ ኣትሒዙ ን4 መዓልታት ካብ ቤቱ ከይወጽእ ክጸንሕ፡ ብዘየገድስ ከኣ መወዳእታ 24 ሰዓታት ብዘይ ረስኒ ክሳብ ዘሕልፎ ክኹውን ኣለዎ እዩ ዝብል።
- ገሊኦም ሉቡዓን ኣብ ስራሕ ክርከቡ ንስርሖም ግድን ዘይተርፍ ኣገዳስነት ምስ ዝህልዎ እዚ ብኸመይ ይፍጸም ንዝብል ርእሶም ዝኸኣሉ ምኽርታት ምክልኻል ለብዒ ኣለዉ። ገጻት መርበብ ሓበሬታ ትካል ህዝባዊ ጥዕና ተመልከት።
- 4 መዓልታት ኣብ ቤትካ ኩን ዝብል ምሕጽንታ ንኣጸደ-ህጻናት ዝኸዱ ቁልዑን ኣብ ቤት-ትምህርቲ ዝመሃሩ ተማሃሮን ኣይምልከቶምን እዩ። እዚኣቶም ክሓሙ ከለዉ ጥራሕ እዮም ኣብ ቤቶም ክኾኑ ዝሓይሽ ዝብል ምሕጽንታ እዩ ዘሎ።

ምንዳይ ምንጨ ለብዒ

- ኮሮና ቫይረስ ዝሓዘም ሰባት ነቶም ከም ካልኣት መቃርብቲ ዝምደቡ ሰባት ይሓብሩ ዝብል ምሕጽንታ ሕጂ ተኣልዮ ኣሎ።
- ኣብ ገሊኡ እዋናት ምንዳይ ምንጨ ለብዒ ብደረጃ ንኡስ-ዞባ ክካየድ ይከኣል እዩ። ንኣብነት ኣብ ትካላት ንኡሳን ዞባታት ለብዒ ክነቱግ እንከሎ ሓገዛት ኣብ ዘድልየሉ እዋን ይኹውን።

ውሽባ

ብዕለት 1 የካቲት 2022 ተኣልዮ ብመርመራታት ተተኪኡ እዩ።

ቤት-ትምህርታት፡ አጸደ-ህጻናትን መዋዕለ-ህጻናትን ([Les også egen nyhetssak/Cእሱ ዝኸኣለ ጉዳይ ዜና'ውን ተመልከት](#))

- ብመሰረት ሕጋዊ ኮቪድ-19 ብመለከዲታት ሞያዊ ፍልጠት ብቐዕ ዝኾነ ምክልኻል ለብዒ ከካየድ ኣለዎ ዝብል ግዴታ ተኣልዮ ኣሎ፡ ስለዚ ምስሊ ሰማፎር ዝኸተሉ ስጉምታዊ ደረጃታት እውን ተኣልዮም ኣሎዎ።
- ንምክልኻል ለብዒ ዝምልከቱ ንህዝብና ዝወሃቡ ምሕጽንታት ድማ ትካላት ብንቡር ኣገባብ ከካይዱዎ ኢና ንምሕጻኖም።
- ኣብ ቤት ትምህርታትን ኣጸደ-ህጻናትን ጌና ሕጂ እውን ቅጥዕታት ምክልኻል ለብዒ ክህልዉ እዮም፡ ሕጋዊ ምክልኻል ጥዕና ኣከባቢ ኣጸደ-ህጻናት፡ ቤት-ትምህርታትን ወዘተን ተመልከት፡ ኣብዚ ከኣ እተን ትካላት መደባተን፡ ኣከያይድኣንን ኣፈጻጽመኣንን ንተመሓላለፍቲ ሕማማት ዝከላኸል ክኸውን ኣለዎ ዝብል ቅጥዒ ኣሎ። ኣብ መምርሒ ኮሮና ትካል ህዝባዊ ጥዕና ንኣጸደ-ህጻናትን ቤት-ትምህርታትን ዝምልከቱ ጭቡጣትት ምኽርታት ኮቪድ-19 ብሕጂ ውን ክህልዉ እዮም።
- ኣብ ትካላት ምህርን ወሃብቲ ስራሕን ኩነታት ስራሕ ንሰራሕተኛታቶም ከጣጥሑሎም ንምሕጻን፡ እዚ መታን እቶም ተነካእቲ ጉጅለታት ዝብሃሉ ኣብ መዓልታዊ ህይወቶም ዘድልዮም ተዓጻጻፍነት ንክረኽቡ ዝዓለመ ኢዮ።
- ንቦታታት ስራሕን ትካላትን (ትካል ህዝባዊ ጥዕና) ዝወሃቡ ምኽርታት ንሰራሕተኛታት ከም ምኽርታት ምክልኻል ለብዒ ከገልግሉ ይኸእሉ እዮም። ንኣጸደ-ህጻናትን ቤት-ትምህርታትን ዝምልከቱ ጭቡጣት ምኽርታት ምክልኻል ለብዒ ብመምርሒ ኮሮና ትካል ህዝባዊ ጥዕና ክሸፈኑ እዮም፡ ማለት ቦቲ ምኽርታት ምክልኻል ለብዒ ንቤት-ትምህርታትን ኣጸደ-ህጻናትን ዝብል ክፋል።
- ምስሊ ሰማፎር ዝኸተሉ ስጉምታዊ ደረጃታት ኣብ መደብ ድሉውነት እዮም ዝኣትዉ፡ ኣብኡ ድማ ኣብ ንኡሳን ዘባታት ኣብ ቤት ትምህርታትን ኣጸደ-ህጻናትን ስጉምቲታት ምክልኻል ለብዒ ምትእትታው ኣድላይን ተመጣጣንን ኣብ ዝኾነሉ እዋናት ኣብ መንጎ ሰባት ርሕቀት ክፈጥሩ ዝኸእሉ ምሕጽንታት ተገሊጾም ኣለዉ። ቅድመኩነት ሕገ ምክልኻል ለብዒ እንተደኣ ተማሊኡ እታ ዝምልከታ ንኡስ ዘባ ምስሊ ሰማፎር ዝኸተሉ ስጉምታዊ ደረጃታት ክትጥቀሙሉ ውሳኔ ከተሕልፍ ትኸእል እያ።

ዩኒቨርሲቲ፡ ኮላጅትን ሞያዊ ቤት-ትምህርታትን

- ብመሰረት ሕጋዊ ኮቪድ-19 መለክዲታት ሞያዊ ፍልጠት ብቐዕ ዝኾነ ምክልኻል ለብዒ ከካየድ ኣለዎ ዝብል ግዴታ ተኣልዮ ኣሎ።
- ጌና ሕጂ'ውን ብመለክዲታት ሞያዊ ፍልጠት ዝቐየድ ምክልኻል ለብዒ ከካይዱ ኣለዎም፡ ብመሰረት ሕጋዊ ምክልኻል ጥዕና ኣከባቢ ንኩለን ትካላት ዝምልከት፡ ኣብዚ ከኣ እተን ትካላት መደባተን፡ ኣከያይድኣንን ኣፈጻጽመኣንን ንተመሓላለፍቲ ሕማማት ዝከላኸል ክኸውን ኣለዎ ዝብል ቅጥዒ ኣሎ።
- ንምክልኻል ለብዒ ዝምልከቱ ንህዝብና ዝወሃቡ ምሕጽንታት ድማ ትካላት ብንቡር ኣገባብ ከካይዱዎ ኢና ንምሕጻኖም።
- ኣብ ትካላት ምህር ወሃብቲ ስራሕ ኩነታት ስራሕ ንተነካእቲ ሰራሕተኛታት ከጣጥሑሎም ምሕጽንታ ይወሃቡ።

ሰራሕ ዓለም

- ንምክልኻል ለብዒ ዝምልከቱ ንህዝብና ዝወሃቡ ምሕጽንታታት ድማ ትካላት ብንቡር ኣገባብ ከካይዱዎ ኢና ንምሕጻኖም።
- ምድርራት ለብዒ ኣድላይነቱ ክሳብ ክንደይ እዩ ንዝብል ወሃብቲ ሰራሕ ባዕሎም ገምጊሞም ንሰራሕተኛታቶም መምርሒታት ክህቡ ኣለዎም። ኣብ ቦታታት ሰራሕ ንተነካእቲ ሰራሕተኛታት ኩነታት ሰራሕ ከጣጥሑሎም ኣገዳሲ እዩ።

እንግዶታትን ምትእኽኻባትን

- ብሕጋዊ ኮቪድ-19 ዝተደንገጉ መለክዒታት ሞያዊ ፍልጠት ዝቐየዱ ብቑዕ ምክልኻል ለብዒ ከካየዱ ኣለዎ ዝብሉ ቅጥዕታት ይእለዩ ኣለዉ። እዚ ማለት ኣዳለውቲ እንግዶታት ንዕብየት እንግዶታት/ምትእኽኻባት ወይ ርሕቀት ምሕላው ዝምልከቱ ዝኾነ ፍሉይታት ቅጥዕታት የብሎምን።
- ጌና ሕጂ ውን ብመለክዒታት ሞያዊ ፍልጠት ዝቐየዱ ምክልኻል ለብዒ ከካይዱ ኣለዎም፡ ብመሰረት ሕጋዊ ምክልኻል ጥዕና ኣከባቢ ንኩለን ትካላት ዝምልከት፡ ኣብዚ ከኣ እተን ትካላት መደባተን፡ ኣከያይድኣንን ኣፈጻጽመኣንን ንተመሓላለፍቲ ሕማማት ዝከላኸል ክኸውን ኣለዎ ዝብል ነጥቢ ተመልኪቱሉ ኣሎ።
- ንምክልኻል ለብዒ ዝምልከቱ ንህዝብና ዝወሃቡ ምሕጽንታታት ድማ ትካላት ብንቡር ኣገባብ ከካይዱዎ ኢና ንምሕጻኖም።

ቤት-መስተን መግብታትን፡ ከምኡ'ውን ካልኣት ትካላትን

- ብሕጋዊ ኮቪድ-19 ዝተደንገጉ ብመለክዒታት ሞያዊ ፍልጠት ዝቐየዱ ብቑዕ ምክልኻል ለብዒ ከካየዱ ኣለዎ ዝብሉ ቅጥዕታት ካብ ኣብያተ-መስተን መግብን ካልኣት ትካላትን ይእለ ኣሎ።
- ኣየኖት ንጥፊታት ክፍጸሙ ይኸእሉ ወይ ርሕቀት ክንደይ ክኸውን ኣለዎ ንዝብል ዝኾነ ደረት የብሉን።
- ንምክልኻል ለብዒ ዝምልከቱ ንህዝብና ዝወሃቡ ምሕጽንታታት ድማ ትካላት ብንቡር ኣገባብ ከካይዱዎ ኢና ንምሕጻኖም።
- ጌና ሕጂ ውን ብመለክዒታት ሞያዊ ፍልጠት ዝቐየዱ ምክልኻል ለብዒ ከካይዱ ኣለዎም፡ ብመሰረት ሕጋዊ ምክልኻል ጥዕና ኣከባቢ ንኩለን ትካላት ዝምልከት። እተን ትካላት መደባተን፡ ኣከያይድኣንን ኣፈጻጽመኣንን ንተመሓላለፍቲ ሕማማት ዝከላኸል ክኸውን ኣለዎ ።

ንኖርወይ ዝኣትዉ ገያሾ

- ገያሾ ቅድሚ ገንጻዊ ምእታዎም ኣሉታዊ ዝውጽኡቲ መርመራ ክገብሩ ኣሎዎም፡ ከምኡ'ውን ንኖርወይ ክኣትዉ ከለዉ ከምዝገቡ ኣለዎም ዝብሉ ብሕጋዊ ዝተደንገጉ ቅጥዕታት ይእለዩ ኣለዉ።

- ገደብ ቅድመን ድህረን ንስሻልባርድ ምእታዎም ከምርመሩ ኣለዎም ዝብል ብሕጊ ዝተደንገገ ቅጥዒ ከምዘለዎ ንግዜኡ ይቕጽል። እገዳ ኣህጉራዊ ባረራታት ቻርተር'ውን ከምዘለዎ ይቕጽል።